

**Buck
Consultants
International**

Windmolenparken Zichtbaar vanaf de kust

De impact op recreatie en toerisme -Addendum bij de studie uit 2014-

Inhoud

	Blz.
1 Inleiding	1
2 Omvang van de impact (actualisatie)	3
3 Conclusies en aanbevelingen	5

Uitgevoerd op verzoek van:
Stuurgroep kustgemeenten

Buck Consultants International
Nijmegen, april 2015

1 Inleiding

A)

Het Rijk is voornemens -gegeven de doelstellingen uit het regeerakkoord met betrekking tot het realiseren van duurzame energie- om windenergie te realiseren langs de kust van Nederland. Diverse studies zijn uitgevoerd om de kosten en ook de (maatschappelijke) baten in beeld te brengen.

B)

Deze studies geven vooral op 'nationaal niveau' een beeld van de opbrengsten van windenergie, de te maken kosten en de effecten in algemene zin. Vragen zijn gesteld vanuit de kustgemeenten over de berekeningswijzen zelf, maar ook om de **regionale effecten** (meer) mee te wegen. Er zijn namelijk ook nadelen te benoemen, die zich vooral lokaal / regionaal zullen manifesteren. Zo kunnen windmolens (vaak gegroepeerd in windmolenparken) gevolgen hebben voor de kustbeleving (zichthinder), de visserij, recreatie en toerisme, en daarmee de (regionale) economie.

C)

Buck Consultants International heeft hierover begin 2014 al gerapporteerd. De voornaamste conclusies waren:

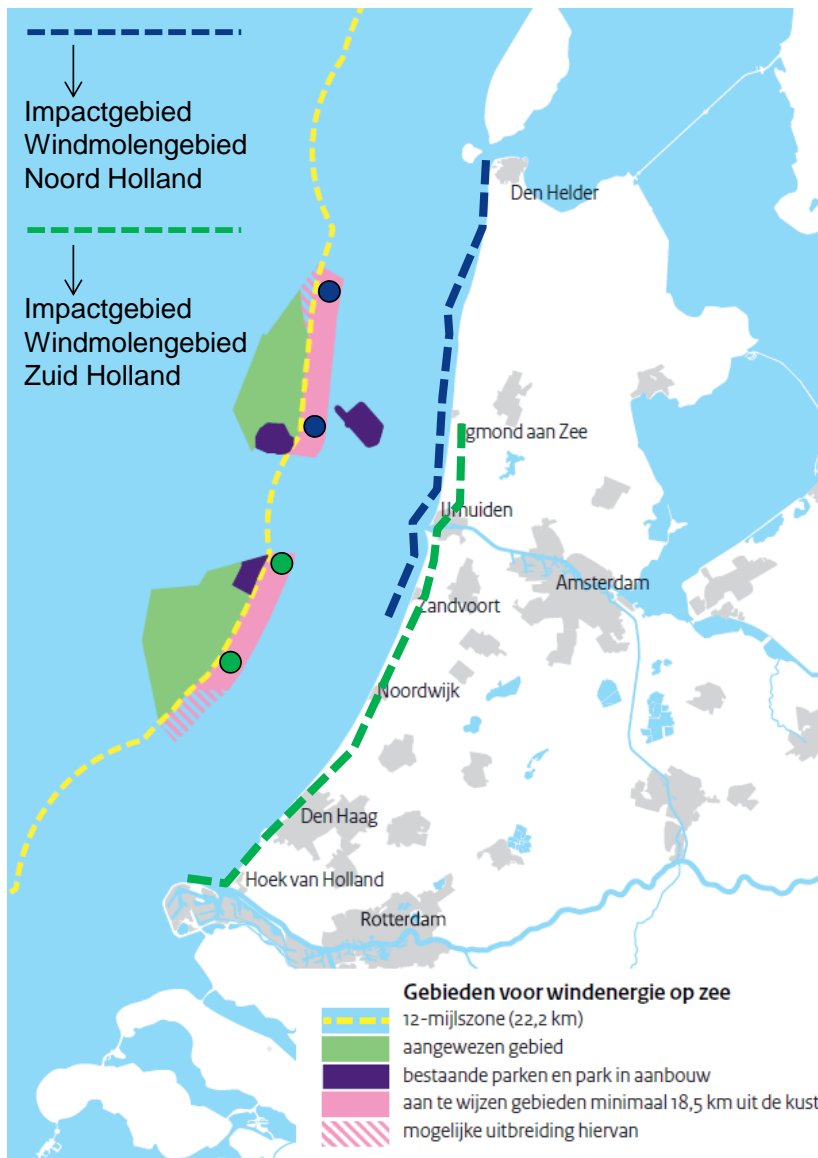
Uitgaande van plaatsing op respectievelijk 6 en 22 km (3 en 12 zeemijlen) uit de kust, resulteert dit in de volgende effecten met bijbehorende bandbreedtes:

- Een negatief bestedingseffect tussen de € 40 mln. tot € 150,- mln. per jaar
- Een afname van de werkgelegenheid tussen de 950 tot 2.950 fte
- Een afname van de werkgelegenheid tussen 1.500 tot 4.700 banen

D)

Op dit moment (2015) geldt dat er meer zicht is op de locaties van de windmolenparken en daarmee ook het zogenaamde impactgebied en de te verwachten effecten. De kaart hierachter duidt de impactgebieden aan van de geplande parken voor de Zuid Hollandse kust (opbrengst 1.400 MW) en de Noord Hollandse Kust (opbrengst 700 MW). Uit deze kaart blijkt dat het impactgebied de gehele Noord- en Zuid- Hollandse kust betreft (hierna impactgebied), met een overlap voor het kustgedeelte van Zandvoort tot Egmond.

Figuur 1: Overzicht impactgebieden

Bron: diversen, bewerkt door BCI (2015)

E)

De kustgemeenten (of andere belanghebbenden) is gevraagd in zelf nieuwe input te leveren als het gaat om mogelijk nieuwe inzichten in regionale effecten.

2 Omvang van de impact (actualisatie)

F)

Voor het bepalen van het effect op het recreatiegedrag en de impact hiervan op de kust-economie is -net als in de studie van 2014- onderscheid gemaakt in drie typen bezoekers:

- Dagrecreanten
- Binnenlandse verblijftoeristen
- Buitenlandse verblijftoeristen

Onderstaande tabel laat diverse uitkomsten zien waarmee kan worden gerekend. Er zijn meerdere bronnen te herleiden. Onderstaand een overzicht van de gehanteerde aantallen bezoekers / recreanten op basis van CBS cijfers, een onderzoek van Decisio en een aantal gemeentelijke onderzoeken.

Noord Holland

Type bezoek	Bron	Bepaling impact	Omvang
Dagrecreatie	CBS	Aandeel NH in NL = 18%	1,2 miljoen
	Decisio	Optelsom gemeenten + 33% Texel	4,9 miljoen
	Actual. Zandvoort	Optelsom gemeenten + 33% Texel + 4,6 miljoen Zandvoort	9,8 miljoen
Binnenlandse overnachtingen/ vakanties	CBS	Aandeel NH in totaal kust = 33%*	0,8 miljoen vak.
	Decisio	Aandeel NH in totaal kust = 33%*	2,4 miljoen over.
Buitenlandse overnachtingen/ vakanties	CBS	Aandeel NH in totaal kust = 33%*	0,5 miljoen vak.
	Decisio	Aandeel buitenland = 57%**	3,2 miljoen over.

Bron: diversen, bewerkt door BCI, 2015

Zuid Holland

Type bezoek	Bron	Bepaling impact	Omvang
Dagrecreatie	CBS	Aandeel ZH in NL = 37%	2,5 miljoen
	Decisio	Optelsom gemeenten	6,1 miljoen
	Actual. Den Haag	Optelsom gemeenten + 12 miljoen Den Haag	18,7 miljoen
Binnenlandse overnachtingen/ vakanties	CBS	Aandeel ZH in kust = 50%*	1,1 miljoen vak.
	Decisio	Aandeel ZH in kust = 50%*	5,1 miljoen over.
Buitenlandse overnachtingen/ vakanties	CBS	Aandeel ZH in kust = 50%*	0,7 miljoen vak
	Decisio	Aandeel buitenland = 41%**	3,5 miljoen over.

Bron: diversen, bewerkt door BCI, 2015

* = Aandeel bepaald op basis van verhoudingen tussen provincies in Decisio (2011)

** = Decisio (2011)

Geconcludeerd wordt dat er grote verschillen bestaan in de inschattingen van met name het aantal dagrecreanten. Dit kan slechts ten dele worden verklaard uit het feit dat het CBS uitgaat van vakanties (en niet van overnachtingen). Met name de door de gemeenten Zandvoort (onder andere uitgevoerd door RIKZ) en Den Haag (uitgevoerd door de gemeente Den Haag) uitgevoerde praktijkstudies geven meer inzicht in het feitelijk aantal bezoekers. Deze aantallen komen fors hoger uit dan tot op heden werd aangenomen en is gebruikt als basis voor de onderzoeken van de betrokken ministeries. Het is duidelijk dat met dit inzicht ook grote bandbreedtes zullen optreden als het gaat om effecten.

G)

Vervolgens is op basis van een studie van ZKA (uitgevoerd in opdracht van het ministerie van EZ en het ministerie van I&M in 2013) bekeken welk deel van de recreanten verkiest niet meer te recreëren langs de kust vanwege de hinder die wordt ervaren door de windmolenparken. Doordat we nu weten in welke gebieden de parken gepland worden, zijn deze cijfers meer richtinggevend geworden. Hierbij opgemerkt dat dat het ZKA onderzoek is gebaseerd op een fotovisualisatie met circa 34 windmolens, terwijl vaststaat dat de realiteit bestaat uit meerdere honderden windmolens.

Dominante recreatievorm	Afname bezoekers in percentages
Dagrecreatie	6%
Verblijfsrecreatie Nederland	8%
Verblijfsrecreatie buitenland	2%

Bron: ZKA

Effect op bezoekersaantallen

H)

Indien de percentages van het ZKA onderzoek worden toegepast op de verschillende bronnen van bezoekersaantallen ontstaat het volgende samenvattende beeld voor het totale impactgebied:

Bron	Afname in aantallen bezoekers
CBS	450.000
Decisio	1.500.000
Actualisatie kustgemeenten	2.900.000

Bron: diversen, bewerkt door BCI (2015)

I)

De negatieve impact op het aantal toeristische bezoeken is doorvertaald naar een jaarlijks **bestedingseffect** op basis van een gemiddeld bestedingspatroon per bezoeker. Naast variatie in de gemiddelde besteding per logiesvorm, verschilt ook het bestedingspatroon van een binnenlandse versus een buitenlandse toerist. Door aanleg van de windmolenparken

ontstaan de volgende bandbreedtes van negatieve bestedingseffecten die jaarlijks optreden binnen het totale impactgebied. Onderstaand de resultaten:

Bron	Jaarlijks optredend negatief bestedingseffect
CBS	38.000.000
Decisio	50.000.000
Actualisatie kustgemeenten	65.000.000

Bron: diversen, bewerkt door BCI (2015)

J)

De negatieve gevolgen voor het aantal toeristische bezoeken, geldend voor het totale impactgebied, is op basis van een gemiddeld aantal banen doorvertaald in werkgelegenheid.

Bron	Verlies aan banen
CBS	1.200
Decisio	1.350
Actualisatie kustgemeenten	1.550

Bron: diversen, bewerkt door BCI (2015)

3 Conclusies en aanbevelingen

K)

Geconcludeerd kan worden dat er sprake zal zijn van een negatief bestedingseffect in een bandbreedte van 38-65 miljoen per jaar en daarnaast een verlies aan banen in een bandbreedte van 1.200 -1.550. Deze conclusie geldt voor het totale impactgebied.

L)

Gezien het belang van het investeringsbesluit gericht op de toekomst en het gebruik van duurzame energie in relatie tot de geconstateerde negatieve effecten op de regionale economie maar vooral de hierbij optredende bandbreedtes in effecten verdient het de aanbeveling om op korte termijn met alle betrokkenen nader onderzoek te verrichten naar de gehanteerde bronnen om op deze wijze een solide besluit te kunnen nemen. Het gaat dan met name om:

- Meer inzicht in het aantal strandbezoekers en strandrecreanten (zie de deelonderzoeken van diverse gemeenten)
- Aanscherping onderzoek naar impact windmolens (gebaseerd op de huidige planvorming) op het gedrag van recreanten (actualisatie ZKA rapportages).